

Bilimsel iletişim ve intihal

Doç. Dr. Nazan Özenç Uçak¹

Giriş

Bilimsel çalışmalar kendinden önce yapılmış çalışmaların devamı niteliğindedir ve her araştırmacı bir çalışmaya başlarken, aynı konuda daha önce yapılan araştırmaları dikkate almak zorundadır. Bu durum yapılan araştırmaları aynen tekrarlamak anlamına gelmediği gibi, yararlanılan bilgilerin nereden alındığının belirtilmesi esasına dayanmaktadır. Bilimin en temel özelliği özgün ve güvenilir olmasıdır. Bu nedenle bilim ve etik bir arada sıklıkla kullanılan sözcüklerdir. Etik kurallara bağlı olmadan bilimsel araştırma yapmak ve yayın üretmek söz konusu değildir. Eğer yazdıklarınız sizin fikirleriniz, düşünceleriniz, özgün araştırma sonuçlarınız veya tüm toplum tarafından bilinen genel bilgiler değil ise; bir başka kaynakta okuduğunuz, duyduğunuz gördüğünüz herhangi bir şey ise, bu kaynağı yazınızda uygun atıf kurallarına göre belirtmek zorundasınızdır. Esinlenilenin sadece fikir, görüş, yazılı herhangi bir şey olması da gerekmez. Bir sanat eseri, bir görüntü, bir film, şarkı, grafik ve benzeri unsurlar için de aynı şey geçerlidir. Bunların mutlaka kayıtlı ortamdan sağlanması da şart değildir. Yapılan bir görüşme sonucu elde edilmiş bilgilerin nereden, ne zaman, kimden alındığının belirtilmesi gerekir. Sonuç olarak elde edilen bilginin sizin dışınızda bir başkası tarafından üretilmiş olması o bilginin kaynağını belirtilmesinde zorunluluk yaratır. Belirtmezseniz ne olur? “Aşırma”, “çalma”, “fikir hırsızlığı”, hukuki anlamda “intihal” denen İngilizce “plagiarism” olarak anılan etik dışı bir davranışta bulunmuş, bir suç işlemiş olursunuz.

Bilimsel iletişim ve etik

Bilimsel araştırmaların sonuçlarının bilim çevreleri ve toplumla paylaşılması esastır. Bu paylaşımında iletişimi sağlayan araçlar ise basılı ve elektronik ortamda yayımlanan kitaplar, dergiler, tezler ve

¹ Doç. Dr. Nazan Özenç Uçak Hacettepe Üniversitesi Bilgi ve Belge Yönetimi Bölümü
ucak@hacettepe.edu.tr

benzeri kaynaklardır. Bilimsel iletişimde özellikle bilimsel dergilerin rolü önemlidir. 17.yy. da başlayan bilimsel süreli yayıncılık, 20.yy. da bilim dallarında uzmanlaşmanın ve bilimsel araştırmanın artmasıyla bilimsel iletişimin en önemli aracı haline gelmiştir. Daha önceki yıllarda hazırlanan yayının 50 kat fazlasının bu yüzyılda olması bilimsel iletişimde yaşanan artışı göstermektedir (Vickery, 2000). Bilimsel yayınların artışıyla birlikte etik sorunların arttığı da görülmektedir.

Bilimsel iletişimde bilginin yaratılmasından, kaydedilerek kullanıcıya ulaştırılmasına kadar uzayan iletişim sürecinde yer alan unsurlar çok çeşitlidir. Araştırmayı yapan yazarla başlayan ve yazının okuyucuya ulaşmasına kadar devam eden bu iletişim sürecinde editör, hakem, yayıncı ve kütüphaneci olmak üzere pek çok kişinin önemli rolleri vardır. Bu sürecin etik kurallar içinde gerçekleşmesi yazar başta olmak üzere bu rolleri üstlenen kişilerin sorumluluğundadır. Kansu (t.y) bilimsel araştırma etiğini, araştırmada konusunun belirlenmesinden, yayın ve yayın sonrasına kadar olan tüm aşamalarda ahlak, dürüstlük ve açıklık ilkelerinin uygulanması olarak tanımlamakta; bir araştırmacının başarısının, etik kurallara olan uygunluğuna bağlı olduğunu, araştırmacının yapıldığı kurumlarda araştırma etiği kültürünün yerleşmiş olmasının araştırmacılar ve yöneticiler açısından önemini belirtmektedir. Yazarın ve araştırma kurumunun etik kurallara uyması esas olmasına rağmen, bilimsel iletişim sürecinde rol alan editör ve hakemlerin de bu kurallardan haberdar olmaları ve gerekli özeni ve denetimi göstermeleri gerekmektedir. İnci (2009) bilimsel yayınlarda etik dışı davranışta dergi editörlerine büyük görevler düştüğünü belirtmekte, hakemlerin ve editörlerin tarafsız ve dürüst olmasının yanında, okuyucunun da bilimsel yayınlarda gördüğü yanlış, etik dışı oluşumlara karşı hassas ve geribildirimde bulunmada cesur olması gerektiğini belirtmektedir.

Bilimsel iletişimde etik dışı davranışlar intihalle sınırlı değildir. Türkiye Bilimler Akademisi Bilim Etiği Komitesi (2002) ve TÜBİTAK'ın (2006) hazırlamış olduğu raporlarda etik dışı davranışlar şu şekilde listelenmektedir;

- *Disiplinsiz (Dikkatsiz ve Özensiz) Araştırma*: Genelde araştırmacının kasıtlı olmadan, bilmeden yaptığı hataları içerir. Editörün ve hakemin inceleme sürecinde en aza indirilebilir.
- *Yinelenen Yayın (duplication)*: Aynı araştırma sonuçlarını birden fazla dergiye yayım için göndermek veya yayımlamak. “Salam dilimleme” olarak ta adlandırılan bu durum çok sayıda yayın yapma isteğiyle aynı araştırmanın sonuçlarını gereksiz bölerek yayımlamak veya küçük değişikliklerle aynı araştırmayı birden fazla dergide yayımlamak durumudur.
- *Uydurmacılık (fabrication)*: “ Masa başı araştırma” da denilen bu durumda olmayan bir araştırma varmış gibi gösterilmekte veya eksik, araştırmada bulunmayan veriler yayımlanmaktadır.
- *Sahtecilik, Aldatmaca, Çarpıtma (falsification)*: Araştırma sonucu elde edilen verilerin kasıtlı olarak değiştirilmesi, araştırma hipotezini destekleyecek şekilde araştırmaya müdahale edilmesidir.
- *İntihal- Aşırma (plagiarism)*: Başkalarına ait olan araştırma verilerini, yazılarını ve şekillerini kaynak bildirmeden kullanmaktır.
- *Destek belirtmeme*: Desteklenerek yürütülen araştırmaların sonuçlarını içeren sunum ve yayınlarda destek veren kurum veya kuruluş desteğinin belirtilmemesidir (Türkiye Bilimler Akademisi... 2002; TÜBİTAK 2006).
- *Hayali veya Hediye Yazarlık*: Araştırmada aktif katkısı bulunanların isimlerinin çıkartılması; araştırmaya hiçbir şekilde katkısı olmayan kişilerin konumları nedeniyle çalışmaya dahil edilmesi; yazar adlarının değiştirilmesi; eksik yazılması; katkısı oranında sıralamanın yapılmamasıdır (Evcik, 2009).

İntihal nedir?

Etik dışı davranışlar içinde sıklıkla yaşanan intihal/aşırı macılık konusuna yakından bakacak olursak, bu kavramın farklı kaynaklar tarafından benzer şekillerde tanımlandığını görmekteyiz. Bunlardan bir kaçını şu şekilde sıralayabiliriz:

- *“Bir başkasının fikir ve çalışmasını kendisininmiş gibi göstermek”, “Bir başkasından alınan ifade ve görüşleri kaynak göstermeden vermek”, “Literatür hırsızlığı yapmak”* (What is Plagiarism, 2010).
- *“Bir yazarın kasıtlı olarak bir başkasına ait düşünce, söz veya diğer özgün materyalin kaynağını bildirmeden kullanması”*(Council of Writing Program Administrators, 2003).
- *“Başkalarının yazılarından bölümler, dizeler alıp kendisininmiş gibi gösterme veya başkalarının konularını benimseyip değişik bir biçimde anlatma, intihal.”* (Türk Dil Kurumu, 2010).
- *“...bir başkasına ait olan bir fikrin, buluşun, araştırma sonuçlarının veya araştırma ürünlerinin bir bölümü ya da tümünün,kaynak gösterilmeksizin istemli olarak kopya yada tercüme edilip yazarın kendi üretimi gibi gösterilmesidir”* (Türkiye Bilimler Akademisi Bilim Etiği Komitesi, 2002).
- *“..başkasına ait düşünce ve ifadelerin kaynak göstermeden kendininmiş gibi kullanılması”* (Park, 2004).
- *“Başkalarına ait olan araştırma verilerinin bir kısmını veya tümünü, bir makalenin tamamını veya makale içerisindeki bölümleri haber vermeden, izin almadan ve kaynak göstermeden kendisininmiş gibi kullanmaktır. Alıntı yapılan çalışmaları kişi kendinin özgün düşüncesiymiş gibi sunar, kaynaklar açık olarak belirtmez yada kasıtlı olarak değiştirerek kullanır”* (Kantarlı, 2002).

Bütün bu bilimsel tanımların yanı sıra bir de “Ekşi Sözlük” te geçen tanımlara bakmakta yarar vardır. Ekşi Sözlükte öğrencilerin “intihal” başlığı altında yazdıklarına (yazım hatalarına müdahale edilmeden aynen alıntı yapılmıştır) birkaç örnek şu şekildedir:

- “durumun boyutuna, ciddiyetine, ve bulunulan yere (bkz: [robert college](#)) gore uzaklastirma veya [expulsion](#) ile cezalandirilabilecek bir olay... (bkz: [expulsion](#))...” ([magician](#), 27.09.2001)
- “amerikan üniversitelerinde (bkz: [duyum](#)) çok sıkı bi biçimde denetlenen, yapan yakalandığında çok ciddi sonuçları olan, yanılma payı inceleyen insana göre değişebilen, [academic writing](#) kuralları içerisinde, en ince ayrıntı için bile source göstermeyi gerektiren kopyacılık türü” ([ummagumma](#), 14.11.2001)
- “...mecbur kaldığımız anlarda ,odev hazırlamalar sırasında basvurmak zorunda kaldığımız,'yazardan fazlaca esinlenme(!)'durumu...”([ceylin](#), 17.01.2002)
- “onceden turkiyede okuyup, yurt disinda okumaya baslayan bi turk'un uzak durmasi gereken, ama bunda fazlaca basarili olamadigi sey (bkz: [eski aliskinliklar](#))” (Ekşi Sözlük, t.y).

Bu tanımlarda “ceza algısı”nın daha fazla ön plana çıktığı görülmektedir. Ayrıca, yapıldığı yere, denetleyecek ve cezalandıracak kişi ve kuruma göre karşılaşılabilecek yaptırımların değişebileceği izlenimi tanımlara yansımaktadır.

Her iki grup tanımda görülen ortak özelliğin “yararlanılan kaynağın belirtilmemesi” olmasına rağmen intihal sadece yararlanılan kaynağa atıf yapılmaması olarak anlaşılmalıdır. Kaynak göstermeden intihal yapılabildiği gibi kaynak göstererek de intihal yapılabilmektedir. Kaynak göstererek yapılan intihallere “künyede eksik bilgi vererek kaynağa erişimi engellemek”; “yanlış künye vererek orijinal kaynağa erişimi engellemek”; “bire bir alıntı yapılan kaynağın tırnak işareti kullanılmadan belirtilmesi”; “tüm kaynaklara uygun atıf yapılması, ancak yazıda yazara ait hiç bir fikir, orijinal katkı olmaması”; “kullanılan bazı kaynaklara atıf yapılırken bazılarının yapılmayarak atıf yapılmayanların yazarın fikri gibi gösterilmesi” örnek olarak gösterilebilir (Type of Plagiarism, 2007).

İntihale neden olan unsurlar

İntihale neden olan unsurlar incelendiğinde eğitim eksikliği ilk sırada gelmektedir. Konuyla ilgili yapılan araştırmalar intihali “bilerek” ve “bilmeden” yapılan hatalar olarak göstermekte ve

intihal yapma nedenleri içinde eğitim eksikliğinin önemini vurgulamaktadır. Genelde intihal, yapılmaması gereken bir davranış olarak bilinmesine rağmen, yapılması gerekenlerin neler olduğunun tam olarak bilinmemesi hataların devam etmesine neden olmaktadır.

Bu konuya eğitimin farklı aşamalarında gereken önemin verilerek öğrencilerin eğitilmesi, ödevlerin denetimi, kopyaya neden olan unsurların (çok ödev verilmesi, zaman baskısı vb.) dikkate alınarak azaltılması, intihal uygulamalarında denetim ve yaptırımların yerine getirilmesi ileriki yıllarda bireylerin davranışlarının şekillenmesi ve olumlu alışkanlık kazanmaları açısından önemlidir. Ancak intihal sadece eğitim eksikliğinden kaynaklanmamaktadır. Eğitim dışında intihale neden olan çok sayıda faktör vardır. Alıntıların belli bir standarta dayanarak verilmemesi, yazım hataları, orijinal kaynağa gitmeden alıntıdan alıntı yapmak yapılan hataların bir zincir şeklinde devam etmesine neden olmaktadır. Buna örnek olarak Kurbanoğlu'nun (1996) Pandit'e (1993) dayanarak verdiği örnek ilginçtir. Bu örneğe göre Çek anatomi profesörü Jaroslav Hlava 1887 yılında Çekçe "amipli dizanteri" anlamına gelen "uplavici" konusunda bir makale yazar. Almanca bir başka araştırmada yazar adı "Uplavici" olarak bu makaleden alıntı yapılır. Konusunda önemli olan bu araştırmanın daha sonra pek çok makale ve kitapta amipli dizanteri anlamındaki "uplavici" nin başına ünvanlar da getirilerek alıntılanması, yıllar sonra kaynağın orijinaline gitme zahmetini gösteren bir araştırmacı tarafından farkedilene kadar devam eder. Bu gibi zincirleme hatalar dışında tamamen uydurularak hazırlanmış kaynakçalara rastlamak da mümkündür. Bu davranışın diğerleri gibi bilinçsiz veya kaynağın aslına gitmeden yapılan hatalar gibi değerlendirilmesi söz konusu değildir. Bu gibi durumlarda kasıtlı bir yanıltma söz konusudur. Ayrıca, bireylerin mesleki hırsları, rekabet ortamı, ahlak eksikliği ve kişilik özelliklerinden kaynaklanan sorunlar da intihale neden olabilmektedir. İntihallerin artmasında bir başka etken de İnternet'tir. İnternet'te yer alan bilginin "anonim bilgi" "kamu bilgisi" "orta malı" olarak algılanması; bilgi kaynağının belirtilmemesi, kaynak göstermede görülen eksiklikler ve hatalar intihallerin artmasına neden olmaktadır.

Bilimsel iletişim süreci içinde intihal nasıl önlenbilir?

İntihalin önlenmesinde çok çeşitli yazılım ve uygulamalar, yasal yaptırımlardan söz edilebilir. Ancak bu yazıda olaya bilimsel iletişim süreci ve bu süreçte yer alan aktörler açısından bakılmaktadır. Bu açıdan bakıldığında başta araştırmacı/yazar olmak üzere, araştırma kurumu, editör, hakem, kütüphaneci ve okuyucu olmak üzere bilimsel iletişim süreci içinde rol alan aktörlerin intihalin önlenmesinde sorumlulukları vardır. Bu sorumluluklara kısaca değinmekte yarar vardır.

Yazarın/araştırmacının sorumluluğu:

Bilimsel bir araştırmanın tasarlanması, yürütülmesi ve raporlaştırılmasında etik kurallara bağlı kalınmalıdır. Kansı (t.y) yazarın uyması gereken etik kuralları sadece mesleki kurallarla sınırlamamakta, kuramsal ve yasaların öngördüğü tüm etik değer ve kurallara uyma zorunluluğuna işaret etmektedir. Bu etik kurallar içinde araştırmada yararlanılan kaynakların belli bir standarda uygun olarak, tam ve doğru belirtilmesi yazarın sorumluluğudur. Ayrıca yazarın araştırması süresince hipotezini destekleyecek bazı kaynaklara ağırlık verirken konuyla ilgili farklı görüşteki kaynaklara yer vermemesi de hoş karşılanamaz. Yazıya doğrudan katkı sağlayanların isminin katkı oranlarına göre yazıda belirtilmesi, katkısı olmayanlara yer verilmemesi de yazarların sorumluluğudur.

Araştırma kurumunun sorumluluğu:

Genelde araştırmacı kamu veya özel bir kurum çatısı altında araştırmasını yürütmektedir. Ülkemizde bilimsel araştırmaların büyük bir çoğunlukla üniversitelerde yapıldığı bilinmektedir. Araştırmaların etik kurallara göre yapılması, intihallere göz yumulmaması aynı zamanda bu kurumların da sorumluluğudur. "Nature" dergisinde Türkiye'deki etik ihlalleri ile ilgili yazıdan sonra kaleme alınan "Türkiye Bilimler Akademisi'nden Bilim Etiği Çağrısı" (2007) başlıklı yazıda, üniversiteler başta olmak üzere araştırma kurumlarına çağrıda bulunularak bilim etiğinin eğitimin zorunlu bir parçası haline getirilmesi, kurumların bilim insanlarının uyması gereken konuyla ilgili kuralların açık net belirlenmesi, disiplin yönetmeliklerinin çalma, sahtecilik ve çarpıtmaya çok sert yaptırımlar getirecek şekilde yeniden düzenlenmesi istenmektedir. Nitekim son yıllarda üniversitelerin etik kurulları tarafından kurum çalışanlarını bağlayacak ilkeler benimsenerek yayımlanmaktadır. Ancak özellikle intihal konusunda yapılan hataların büyük bir

kısının bilinçsiz olarak gerçekleştirilmesi bu konuda eğitim eksikliğini de göstermektedir. Bu nedenle kurumların gerekli eğitime ağırlık vermeleri yerinde olacaktır.

Editörün sorumluluğu:

Editörlük yorucu, zaman ve birikim isteyen önemli bir görevdir. Gelen yazıları ilgili hakemlere göndermek, hakemlerden gelen yazıları yazara iletmek gibi basit bir aracılıkla sınırlandırılmaz. Editör derginin bilimsel, doğru ve güvenilir olmasında önemli bir role sahiptir. Editörün derginin ilgili olduğu konuda alana hakim ve bilgili olması; bilimsel etik kurallarından ve kaynak gösterme ile ilgili ilkelerden haberdar olması makalelere gereken müdahalelerde bulunması için gereklidir. Özellikle üniversitelerde yayımlanan bazı dergilerin birden fazla konuyu (örneğin fakülte dergileri) kapsayacak nitelikte hazırlanması, editörleri her ne kadar kendi alanlarına hakim olsalar da, diğer konularda karar verirken zorlamaktadır. Bu durumda yayın kurullarına seçilen kişilere ve yardımcı editörlere iş düşmektedir. Bu tür dergilerin yayın kurullarının editörle işbirliği içinde aktif çalışması önemlidir. Basılı ve/veya elektronik ortamda derginin amacı, kapsamı, yayın ilkeleri, yayın ve hakemler kurulu, değerlendirme süresi, dipnot ve kaynakça kuralları açık ve net belirtilmelidir. Kaynak gösterme ile ilgili temel alınan standartlar (APA, MLA vb) belirtildikten sonra ilgili örnekler eklenerek yazarlara yardımcı olunmalıdır. Editörün dikkat etmesi gereken bir diğer önemli husus makalelerin değerlendirmesi aşamasında konuya uygun hakemlerin seçimidir. Ayrıca tüm yazı kabul, değerlendirme, erişim ve iletişim sürecinin elektronik ortama taşınması, bilimsel araştırmaların okuyucuyla buluşma sürecini kısaltması açısından önemlidir.

Hakem ve danışman sorumluluğu:

Bilimsel yayınları değerli ve güvenilir kılan en önemli özellik hakemli olmalarıdır. Editörün bu aşamada en önemli yardımcısı hakemlerdir. Hakemin konuda uzman, bilir kişi olması esastır. Yazıyı bilimsel içeriği açısından değerlendirmenin yanında, hakemin kullanılan literatürü ve bunların nasıl belirtildiği konusunda da değerlendirme yapması beklenir. Konuya katkısı olacak yayınların yeteri olup olmadığı, kullanılan kaynakların güncel bilgi içerip içermediği, farklı görüşlere yer verilip verilmediği, kullanılan yöntem, tablo ve istatistiklerin özgünlüğü ve

doğruluğu konusunda en iyi karar verecek kişi hakemdir. Bu aşamada saptanan hatalar daha sonra oluşacak sorunları önlemede önemlidir. Hakemlerin etkili bir düzeltme yapabilmesi için hakemlere gönderilen değerlendirme formlarının çok yönlü hazırlanmasında yarar vardır. Bu sürecin de elektronik ortama taşınması, yazı üzerinde düzeltmelerin yapılması ve iletişim sürecini kısaltması açısından önemlidir.

Kütüphanecinin ve okuyucunun sorumluluğu:

İntihalin önlenmesinde en önemli unsurun eğitim olduğu açıktır. Bu eğitimin kütüphaneler tarafından verilmesi giderek önem kazanmaktadır. Kütüphaneler bilimsel iletişim sürecinde bilgi ile kullanıcıyı buluşturan, bilgiye erişim ve bilginin kullanımı sürecinde gerekli desteği veren kurumlardır. Uçak ve Birinci'ye (2008) göre kütüphanecilerin rolleri değişen bilgi ortamlarının da etkisiyle daha çok eğitime ağırlık verecek şekilde yeniden yapılanmaktadır. Bilimsel etik, etik dışı davranışlar ve intihal konusunda kütüphanecilerin üstlenmeleri gereken sorumluluklar artmaktadır. Eğitimin her düzeyinde kütüphanecilerin bilgi okur-yazarlığı programları düzenlemeleri ve bu programlar içine bilimsel etik ve intihal konularını dahil etmeleri gerekmektedir. İlk ve orta eğitim düzeyinde verilen eğitimin üniversite ve sonrası yapılacak araştırmalarda konuyla ilgili alışkanlığın kazandırılmasına yardımcı olacağı açıktır. Bu konuda kütüphanecilerin kullanıcıları bilimsel etik, mülkiyet hakları, intihal, atıf verme, intihalin ortaya çıkarılması için kullanılan veri tabanları, yazılımlar ve kouyla ilgili web sitelerinden haberdar etmeleri gerekmektedir.

İntihalin önlenmesinde bilimsel iletişimin varlık nedeni son halkası olan okuyucuya da görev düşmektedir. Bilimsel yayınlarda görülen hata, eksik ve yanlışların yayıncıya iletilmesi bu konudaki duyarlılığı artıracak; zamanında düzeltmelerin yayımlanmasına yardımcı olacaktır.

Kaynakça

Council of Writing Program Administrators (2003). *Defining and avoiding plagiarism: The WPA statement on best practices*. 10.10.2010 tarihinde <http://www.wpacouncil.org/node/9> adresinden erişildi.

Ekşi Sözlük. (t.y). *İntihal*, 11. 10. 2010 tarihinde <http://www.eksisozluk.com/> adresinden erişildi.

Evcik, D. (2009). Bilimsel yayınlar ve etik, *Turk J Rheumatol*, 24: 170-1.

İnci, O. (2009). Bilimsel yayın etiği ilkeleri, yanıltmalar yanıltmaları önlemeye yönelik öneriler. *Sağlık Bilimlerinde Süreli Yayıncılık*, 12. 09. 2010 tarihinde <http://www.ulakbim.gov.tr/cabim/vt/uvt/tip/sempozyum7/inci.pdf> adresinden erişildi.

Kansu, E. (t.y). *Bilimsel Araştırma Etiği* , 12.10.2010 tarihinde http://www.tuba.gov.tr/userfiles/file/files_tr/haberler/emin-kansu.pdf adresinden erişildi.

Kantarlı, K. (29.06.2002). *Cumhuriyet Bilim Teknik Dergisi*, 797: 13.

Kurbanoglu, S. S. (1996). Kütüphanecilik literatüründe atıf hataları. *Türk Kütüphaneciliği*, 10,2: 137-148.

Pandit,I. (1993). Citation errors in library literature: a study of five library science journals. *Library and Information Science Research*, 15,2: 185-198.

Park, C. (2004). Rebels without a clause: towards an institutional framework for dealing with plagiarism by students. *Journal of Further and Higher Education*, 28, 3: 291-306.

Types of plagiarism. (2007). 15.03.2009 tarihinde http://www.plagiarism.org/learning_center/types_of_plagiarism.html adresinden erişildi.

Türk Dil Kurumu. (t.y). *Büyük Türkçe Sözlük*, 10.09.2010 tarihinde <http://tdkterim.gov.tr/bts/?kategori=verilst&kelime=a%FE%FDrma&ayn=tam> adresinden erişildi.

Türkiye Bilimler Akademisi Bilim Etiği Komitesi (2002). *Bilimsel Araştırmada Etik ve Sorunlar*. Ankara, Türkiye Bilimler Akademisi Yayınları.

Türkiye Bilimler Akademisi (2007). *Türkiye Bilimler Akademisi'nden Bilim Etiği Çağrısı*, 12.Ekim 2010 tarihinde <http://www.tuba.gov.tr/duyuru.php?id=25> adresinden erişildi.

TÜBİTAK (2006). Bilimsel dergilere gönderilen makalelerde dikkat edilmesi gereken noktalar. 11 Kasım 2008 tarihinde <http://journals.tubitak.gov.tr/genel/brosur.pdf> adresinden erişildi.

Uçak, N. Ö. ve Birinci, H. G. (2008). Bilimsel etik ve intihal. *Türk Kütüphaneciliği*, 22, 2: 187-204.

Vickery, B. C. (2000). *Scientific Communication in History*. Lanham, Md: Scarecrow Press.

What is Plagiarism? (t.y). 10.10. 2010 tarihinde http://www.plagiarism.org/plag_article_what_is_plagiarism.html adresinden erişildi.